

דהר הבית הלשכות והעזרות היו בחלקו של יהודה ובית ק"ק היכל ואולם ורצועה של מזבח הי' בתוך חלקו של בנימין.

★★

דבר נפלא איתא בענין זה בזוהר הק' פרשת בראשית (הובא בילקוט ראובני פ' ויקרא) שמזבח העולה הי' היסוד שלו מהלך על פני כל המערב וכל הצפון, ובמזרח הלך רק חצי אמה וכן בדרום.

והמעם לזה שהרי במערב הי' כנגד בנימין אפרים ומנשה (-במכירת כבדגלי המדבר) שהם לא חטאו במכירת יוסף - צדיק יסוד עולם, לכן על פני כל המערב הי' יסוד בצפון הי' כנגד דן אשר ונפתלי בני השפחות שלא היו שונאים ליוסף, לכן הי' יסוד על פני כל הצפון במזרח הי' כנגד יהודה יששכר זבולון בני לאה שהם היו שונאי יוסף, לכן לא הי' שם יסוד, אולם מכיון שיהודה גרם להצלת יוסף שאמר מה בצע וגו', לכן הי' שם מקצת יסוד. וכן בדרום הי' כנגד ראובן שמעון וגד, ושמעון שנה את יוסף לכן לא הי' יסוד, אבל מכיון שראובן גם השתתף בהצלתו וגד הי' מבני השפחות לכן הי' גם כן מקצת יסוד.

★★

בספרא (פ' וזאת הברכה בפסוק לבנימין אמר) איתא עוד כמה טעמים למה זכה בנימין שהשכינה שרתה בחלקו והכי איתא התם: מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, משל למלך שבא אצל בניו לפרקים, כל אחד ואחד אמר אצלי הוא שורה, קטן שבכולם אמר אפשר שמניח אבא אחי הגדולים ושורה עמי, הלך ועמד ופניו כבושות ונפשו עגומה, ראה אותו אביו שעמד ופניו כבושות ונפשו עגומה עליו, אמר מאכל ומשתה יהי' משלכם ולינתי תהא אצלו. כך אמר הקב"ה בית הבחירה יהי' בחלקו של בנימין, וקרבנות (כלומר מזבח) מכל השבטים. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, מפני שכל השבטים נולדו בחו"ל ובנימין נולד בא"י. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, שכל השבטים היו במכירתו של יוסף, ובנימין לא הי' במכירתו של יוסף, אני אומר לאלו שיבנו בית הבחירה, לא שיהיו מתפללים לפני ואני מתמלא עליהם רחמים, איני משרה שכינתי בחלקם שלא היו רחמנים על אחיהם. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, משל למלך שהי' לו בנים

בגמ': אני לא שמעתי אלא מקום מקדש בלבד.

המהרש"ם (ח"א סי' י') תמה לפי הבנת הראב"ד (בית הבחירה פ"א ה"ט) דדעת הרמב"ם שם שלא היה שום עץ בבית המקדש, א"כ למה לי קרא למעט מקדש מטומאת נגעים, תפ"ל דאין בית מקבל טומאת נגעים כשאין בו עץ וכדתנן בפ"ב דנגעים.

ובחלק ו' (ס"ה) כתב המהרש"ם דלפי מש"כ הכסף משנה דגם הרמב"ם מודה דרק משער ניקנור ולפנים אסור משא"כ בעזרת נשים, לפ"ז לא קשה, דהא שפיר מבע"ל מיעוטא דטומאת נגעים כשיש נגע בעזרת נשים. [וע"ש בהג"ה בח"ו מהגר"ש שבדרון זצ"ל שתמה על המהרש"ם דבלא"ה מבע"ל קרא מה"ת למעוטי בית המקדש דבר"מ (פ"ו דע"ז) מבואר דאיסור של אכסדראות של עץ אינו אלא מדרבנן].

★★

בגמ': ורצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין כו'.

במדרש פ' ויחי (צט, א) איתא על הפסוק (תהלים סח, יז) למה תרצדון הרים גבנונים ר"ע אומר פתר קרא בשבטים, בשעה שאמר שלמה לבנות בית המקדש, היו שבטים רצים ומדיינים אלו עם אלו, זה אומר בתחומי יבנה, וזה אומר בתחומי יבנה, אמר להם הקב"ה: שבטים למה תרצדון, כולכם שבטים כולכם צדיקים, אלא גבנונים, מהו גבנונים, גנבים, כולכם הייתם שותפים במכירתו של יוסף, אבל בנימין שלא נשתתף במכירתו של יוסף (תהלים שם שם) ההר חמד אלוקים לשבתו כו', וכן הוא אומר (תהלים קלב, ו) הנה שמעונה באפרתה מצאנוה בשדי יער עד אמצא מקום לד' וכו'. ר' יהודה אומר בית המקדש נבנה בתוך חלקו של יהודה דכתיב (שמואל א' יז ב) אפרתי מבית לחם יהודה, ר' שמעון אומר בתוך של מי שמתה באפרתה, ומי מתה באפרתה רחל, יכול בתוך חלקו של יוסף כו' ת"ל מצאנוה בשדי יער, בתוך חלקו של מי שנמשל כחית היער, ומי נמשל כחית היער בנימין דכתיב בנימין זאב יטרף. ע"כ.

וכתב שם ביפ"ת דר' יהודה דאמר דביהמ"ק נבנה בחלקו של שבט יהודה, ור"ש דס"ל דנבנה בחלקו של בנימין מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא נחלקו, על פי המבואר כאן